

Győri Ítéltábla
Pf.II.20.040/2018/8/I.

A Győri Ítéltábla a dr. Birkás János ügyvéd által képviselt I.r., II.r., III.r. felpereseknek az OBH Jogi Képviselési Osztálya által **képviselt** alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2017. december 11. napján kelt 14.P.20.733/2017/14/I. számú ítélete ellen a felperes részéről 15. sorszámmal előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az I.r. felperest, hogy 39.360. (Harminckilencezer-háromszázhatvan) Ft, a II.r. felperest, hogy 157.360. (Egyszázötvenhétezer-háromszázhatvan) Ft, a III.r. felperest, hogy 203.280. (Kettőszázháromezer-kettőszáznyolcvan) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket fizessen meg az államnak az adóhatóság külön felhívására.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a Cg.... cégjegyzékszám alatt nyilvántartott ... Kft. (a továbbiakban ... Kft.) törzstőkéje 6.100.000 Ft volt. A társaság üzletrész tulajdonosai a felperesek voltak akként, hogy az I. r. felperest 9,84%, míg a 90,16% közös törzsbetéten belül a II. r. felperest 39,34%, a III. r. felperest pedig 50,82% tulajdoni hányad illette meg.

A ... Kft. a ... Kft. alvállalkozóval 2010. évben vállalkozási szerződés kötött a ... kivitelezési munkáinak elvégzésére. E vállalkozási szerződésre alapítottnak a ... Kft. hitelező a ... Kft. adós ellen 2012. február 22-én fizetéseképtelenség megállapítása és felszámolás elrendelése iránti kérelmet nyújtott be a Pécsi Törvényszékre. A kérelem szerint az adós 31.112.464 Ft és késedelmi kamataiból álló szerződésen alapuló nem vitatott tartozását a teljesítési határidő lejártát követő 15 napon belül sem egyenlített ki. A Pécsi Törvényszék a 2012. július 13-án kelt 5.Fpk.02-12-000114/18. számú végzésével az eljárást soron kívül megszüntette. Határozatának indokolása szerint a hitelező kérelmét a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 27.§ (2) bekezdés a) pontjában meghatározott fizetéseképtelenségi okra alapította, amely szerint a bíróság az adós fizetéseképtelenségét akkor állapítja meg, ha az adós szerződésen alapuló nem vitatott vagy elismert tartozását a teljesítési idő lejártát követő 15 napon belül sem egyenlített ki vagy nem vitatta, és az ezt követő hitelezői írásbeli felszólításra sem teljesítette. A Cstv. 27.§ (3) bekezdése értelmében az adós vitatásának legkésőbb a hitelező fizetési felszólításának kézhezvételét megelőző napig írásban van helye. A Pécsi Törvényszék azt vizsgálta, hogy a 2011. január 31-i e-mailben megküldött hitelezői fizetési felszólítás megfelel-e a törvényi rendelkezéseknek. Megállapította, hogy a Cstv. ugyan a fizetési felszólítás tartalmi kellékeit nem határozza meg, de a felszólítás az adóshoz címzett olyan nyilatkozat, amelyből - figyelemmel a hozzá kapcsolódó szigorú jogkövetkezményekre is - egyértelműen megállapíthatónak kell lennie az érvényesített követelés jogcímének, esedékességének, összegszerűségének, és tartalmaznia kell a követelés érvényesítésére vonatkozó nyilatkozatot. E tartalmi követelményeknek a felszólítás annyiban nem felel meg, hogy a felek közötti több különböző vállalkozói szerződésen alapuló eltérő esedékességű tartozások lejártát nem tartalmazza, ezen túlmenően pedig a Cstv. a hitelezői fizetési felszólítás

tekintetében írásbeli nyilatkozatot kíván meg. Az e-mailben megvalósult felszólítás önmagában nem, csupán a fokozott biztonságú, elektronikus aláírással aláírt elektronikus dokumentum útján tett nyilatkozat felel meg az írásba foglalás követelményének.

Az elsőfokú végzéssel szemben a hitelező terjesztett elő fellebbezést arra hivatkozással, hogy a 2011. január 31-én kelt e-mail kinyomtatott példányának az átadásával a fizetési felszólítás írásban történt.

A alperes neve alperes, mint másodfokú bíróság 2013. január 28-án kelt Fpkf.IV.30.374/2012/2. számú végzésével az elsőfokú végzést megváltoztatta, és az adós fizetéseképtelenségét megállapította, és a felszámolást elrendelte. Az alperes végzése indokolásában kifejtette, hogy a Cstv. 27.§ (2) bekezdés a) pontjára alapított kérelem alapján a hitelezőnek azt kellett bizonyítania, hogy az adóssal szemben szerződésből eredő követelése áll fenn, e követelésnek megfelelő számlát kibocsátotta, és amennyiben az adós ezt vitatja, a számlát az adósnak megküldte, és a követelés vitatására rendelkezésre álló határidő, azaz a számla szerinti teljesítési határidő lejártát követő 15 napot követően az adóst a teljesítésre írásban felszólította. A hitelező a kérelme alapját képező követelésre számláit kiállította, az utolsó számla esedékessége 2010. december 30. volt, s a számlákat az adós átvette. Az adós 2011. február 3-án kelt tartozást vitató nyilatkozatára figyelemmel a hitelezőnek azt kellett bizonyítania, hogy a fizetési felszólítás ezt megelőzően megtörtént. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy a hitelező által csatolt e-mailben foglalt fizetési felszólítás nem szenved olyan tartalmi hiányosságokban, ami a felszámolás elrendelésének akadályát képezné. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az e-mail elküldése a hitelező részéről nem jelentett írásbeli felszólítást, a hitelező által csatolt 2011. január 31. napján kelt e-mail az írásbeliség követelményét valóban nem elégíti ki. Figyelmen kívül hagyta azonban az elsőfokú bíróság azt a tényt, hogy a hitelező az e-mailt kinyomtatta, és azt előadása szerint az adós alkalmazottjának átadta. A kinyomtatott e-mail a hitelező ügyvezetője által nyomtatott formában - nevének és tisztségének feltüntetésével - aláírt papír alapú okiratnak minősül. Az aláírásnak nem fogalmi kelléke a kézírás, géppel is aláírható az okirat, a lényeges az, hogy az aláírás az érdekelt személytől származzék, az ő megbízásából történjen az aláírás, illetve azt magáénak ismerje el. A hitelező ügyvezetője a kinyomtatott e-mailen szereplő névaláírást sajátjának tekintette, ezért azt tőle származónak kell tekinteni. Ennek következményeként pedig az aláírt okirat a Cstv. szerinti írásbeli felszólításnak minősül. A másodfokú bíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az írásbeli felszólítás (a kinyomtatott email) átadásra a hitelező részére joghatályosan megtörtént-e. Az átadást bizonyítottanak tekintette az adós képviselőjének közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozata alapján. Megállapította azt is, hogy a vállalkozási szerződések, illetve az adós ügyvezetője által adott meghatalmazás alapján az email átvevője e szerződéseken és meghatalmazáson alapuló képviseleti joggal rendelkezett, következésképpen az adós írásbeli felszólítása megtörtént. A másodfokú végzés indokolása végül kitért arra, hogy az adóst terhelte annak a bizonyítása, hogy írásban a teljesítést követő 15 napon belül - de legkésőbb a hitelező által küldött felszólító levél kézhezvételét megelőzően - a hitelező követelését írásban vitatta. Az adós kilenc számla esetében nem bizonyította, hogy a tartozását 2011. február 1. napja előtt írásban vitatta, az ezt követő tartozást vitató nyilatkozata pedig elkésett, a hitelező követelését csődjogi értelemben vitatottá nem tette, ezért a fizetéseképtelenség Cstv. 27.§ (2) bekezdés a) pontjában meghatározott feltételei fennállnak.

Az alperes másodfokú végzését követően a felszámolási eljárás a Pécsi Törvényszéken 5.Fpk.02-13-000049 számon folytatódott, amelynek során a bíróság 2017. március 21-én kelt és 2017. július 26-án jogerőre emelkedett 5.Fpk.49/2013/77. számú végzésével az adós felszámolását befejezte, és az adóst megszüntette. Végzése indokolásából megállapíthatóan a felszámoló a módosított zárómérlegben szereplő immateriális javakat kivezette, a tárgyi eszközök közül az ingatlanokat

értékesítette, illetve a lízingbe adónak átadta, a készletek a termelés során felhasználásra kerültek. A követeléseket részben behajtotta, részben pedig értékesítette. A felszámolási eljárás során 326.528.926 Ft bevétel keletkezett, amiből a felszámoló a felszámolási költségeket meghaladó 38.570.780 Ft-ot a hitelezői igények kielégítésére fordított, míg a felszámolási zárómérleg fordulónapján még meglevő 13.633.871 Ft-ot a hitelezők között felosztott.

* * *

A felperesek keresetükben az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 339.§ (1) és 349.§ (1) bekezdése alapján kártérítés jogcímén 5.000.000 Ft vagyoni káruk, és ezen összeg után 2013. február 12-től járó törvényes késedelmi kamati megfizetésére kérték kötelezni alperest akként, hogy I. r. felperesnek 492.000 Ft-ot, II.r. felperesnek 1.967.000 Ft-ot, III. r. felperesnek pedig 2.541.000 Ft-ot fizessen meg. Arra hivatkoztak, hogy a ... Kft. adós elleni felszámolási eljárás során az alperes az általa meghozott másodfokú végzésben a fizetéseképtelenség szabályait tévesen alkalmazta, és megsértette a bizonyításra vonatkozó előírásokat is.

Érvelésük szerint a fizetéseképtelenség megállapításának feltételeit tartalmazó Cstv. 27.§ (2) bekezdés a) pontja egyértelműen rendelkezik arról, hogy a felszámolás elrendelésének egyik előfeltétele a hitelező írásbeli fizetési felszólítása. A felszámolási eljárás során a hitelező által a 2011. január 31-i e-mailben megküldött fizetési felszólítást illetően az alperes megállapította ugyan, hogy az e-mail az írásbeliség követelményét nem elégíti ki, azonban a hitelező által kinyomtatott és az adós alkalmazottjának átadott e-mailt nyomtatott formában aláírt papír alapú okiratnak minősítette, de álláspontja alátámasztására szolgáló jogirodalmi hivatkozása hiányos volt. Utalva a Pp. 196.§ (1) bekezdés d) pontjára kifejtették, hogy az e-mailben küldött és kinyomtatott hitelezői okirat aláírására cégszerűen nem került sor, így annak bizonyító ereje sincs. A jogszabály egyértelmű rendelkezésére figyelemmel az e-mail okirat tekintetében mérlegelési tevékenységet folytatnia az alperesnek nem volt szükség, és a Pp. rendelkezéseivel ellentétes, vagy azt szűkítő értelmezése kirívóan súlyos jogalkalmazási tevékenységnek minősül. Amennyiben mégis mérlegelés kérdése lenne az aláírás nélküli e-mail bizonyító ereje, úgy figyelemmel a Pp. 206.§ (1) bekezdésében rögzített bizonyítékok szabad mérlegelésének elvére, értékelnie kellett volna az alperesnek az adósi e-mailt is, amire a hitelező válaszolt. Hivatkoztak arra is, hogy a kinyomtatott e-mail átvevője nem volt az adós képviselőjére feljogosított személy.

A 100%-os magyar tulajdonban álló társaság folyamatos megrendelésekkel rendelkezett több évre előre, és sem csődjogi, sem gazdasági értelemben nem volt fizetéseképtelen. Azzal azonban, hogy a felszámolási eljárás során a közbenső mérleget jóváhagyó végzés jogerőre emelkedett, a tevékenység helyreállításának reális lehetősége már nincsen, a felperesek üzletrészei értéktelenné váltak, amely miatt a felpereseket a felszámolás elrendelésével kár érte. Álláspontjuk szerint a régi Ptk. 339.§ és 349.§-a szerinti kártérítési felelősségi alakzat valamennyi feltétele fennáll, a különös feltétel is teljesült. Az eljáró alperesi bíróságnak a per tárgyává tett magatartása kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedésnek minősül.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) rendelkezései értelmében a bíróságok a vitássá tett vagy megsértett jogról véglegesen döntenek, és határozatuk mindenkire kötelező. A felperesek keresetükben az alperes jogellenes károkozó magatartásaként kifejezetten arra hivatkoztak, hogy alperes a ... Kft. fizetéseképtelenségét megállapította, és felszámolását elrendelte. Az e tárgyú végleges döntés meghozatalára kizárólag az alperes volt jogosult, döntése mindenkire kötelező, amelynek helyességét a kártérítési per bírósága sem vizsgálhatja felül. A per alapjául szolgáló eljárás nemperes eljárás volt, amelyben a bíróság nem ítélettel, hanem végzéssel határozott, azonban a kifejtett elvek e végzésre is irányadóak, az

iratkezelési szabályok szerint is az alperes döntése ügydöntő határozatnak minősül. Kifejtette, hogy a felperesek állítása szerint kárukat a felszámolás elrendelése okozta, és ha ez bizonyítást is nyerne, a bekövetkezett kár okozója akkor sem a jogerős határozatot hozó alperes, hanem maga az adós, és az adós stratégiai döntéseinek meghozatalára jogosult felperesek, akik olyan helyzetet teremtettek, ami a fizetésképtelenség megállapítására alapot adott, nem az adott helyzetben elvárható módon jártak el a kár megelőzése érdekében.

Amennyiben a bíróság érdemben vizsgálná az alperesi döntés helyességét, előadta hogy a Kft. fizetésképtelensége tárgyában helyes döntést hozott, ami így jogellenesség hiányában kártérítés alapjául sem szolgálhat. Az alperesi határozat egyértelműen kifejezésre juttatta, hogy az egyszerű e-mail sem fizetési felszólításként, sem vitatásként nem minősíthető írásbelinek, amivel a felperesek is egyetértettek. A határozat egyértelmű indokolása a kinyomtatott és ezáltal papír alapú okirattá vált, és az adós által elismerten személyesen a felperes ügyvezetőjétől átvett fizetési felszólításnak tulajdonított vitatást kizáró joghatást. Arra az esetre, ha a bíróság felülbírálvá az alperes határozatát arra az eredményre jutna, hogy az alperes téves döntést hozott, a felróhatóság hiányára hivatkozott. Az egységes ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg a jogalkalmazó szerv felelősségét. Az alperes a jogviszony elbírálására irányadó jogszabályokat értelmezte, a jogirodalomban fellelhető jogértelmezést és a kapcsolódó bírói gyakorlatot is feltárva. Ezt követően az értelmezett jogszabályokat az eljárásbeli tényállásra vetítve a bizonyítékokat értékelve hozta meg a lelkiismerete szerinti helyes döntést, mely szerint a fizetésképtelenség megállapításának feltételei fennállnak. Az alkalmazandó jogszabályok értelmezésre szorultak, a ténymegállapítás és a döntés mérlegelés eredménye volt, ezért az alperes felróhatósága fel sem merülhet. Vitatta a felpereseket ért kár összegszerűségét is, azt hogy üzletrészeik értéke a felszámolás miatt csökkent volna nullára, mert a felszámolás adatai szerint az adós társaság tartozásai jóval meghaladták a vagyonát, ami felveti az üzletrészeik korábban bekövetkezett elértéktelenedését.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte az I. r. felperest 30.000,- Ft, a II. r. felperest 120.000,- Ft és a III. r. felperest 150.000,- Ft eljárási illetéket megfizetésére az állam javára. Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a felperesek keresetükben az alperes 2013. január 28-án meghozott határozatát jelölték meg károkozó magatartásként, ezért a jogvita elbírálására a Ptk. 54.§-a alapján a régi Ptk. szabályait kell alkalmazni. A bírósági jogkörben okozott kártérítési felelősség megállapítására akkor kerülhet sor, ha egyidejűleg fennállnak a kártérítési felelősség Ptk. 339 § -a szerinti általános és a bírói jogkörben okozott kártérítési felelősségnek a Ptk. 349.§ (3) bekezdésének utaló szabálya alapján a 349.§ (1) bekezdése szerinti különös feltételei is. Utóbbi rendelkezés értelmében a bírósági jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetve a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. A felperesek az alperes, mint másodfokú bíróság határozatára alapították kárigényüket. A Pp. 233.§-ából következően a másodfokú határozat ellen rendes jogorvoslatnak (fellebbezésnek) nincs helye, az igényérvényesítés különös feltétele fennáll, ezért az elsőfokú bíróság a kártérítési felelősség általános feltételeit vizsgálta.

Nem osztotta az elsőfokú bíróság a felperesek azon álláspontját, hogy a jogellenes magatartás bizonyítása nem tartozik bizonyítási kötelezettségük körébe. A törvény vélelmezi a károkozó magatartás jogellenességét és a Ptk. 339.§ (1) bekezdése fő szabályként a jogellenes magatartásért való felelősség általános tilalmát mondja ki. E rendelkezés a bizonyítási terhet a károkozóra hárítja a tekintetben, hogy magatartása nem volt felróható. A felróhatóság hiányának bizonyítása azonban csak akkor jelentkezik, ha előzetesen bizonyításra kerül a kártérítési felelősség három, a károsulti érdekkörbe eső feltétele, következésképpen a kártérítést igénylő felpereseknek kell bizonyítaniuk az alperes jogellenes magatartását is (BH2553, Kúria Pfv.III.22.001/2014/9.).

Az alperes érdemi védekezését elsődlegesen arra alapította, hogy a kereset jogellenes károkozó magatartásaként kifejezetten azt jelölte meg, hogy az alperes a ... Kft. fizetéseképtelenségét megállapította, és felszámolását elrendelte. Ezen értelmezéssel szemben a felperesek kifejtették, hogy nem az alapügyben meghozott jogerős határozat „felülbírálatát” („jogellenességét megállapítását, jogerőhatás feloldását”) kérték, hanem a kártérítési felelősség általános és különös elemeivel összefüggésbe hivatkoztak a felróhatóság alátámasztására a kirívóan okszerűtlen alperesi mérlegelésre. Az elsőfokú bíróság ezt vizsgálva rögzítette, hogy a felperesek kétségtelenül nem terjesztettek elő olyan kereseti kérelmet, amelyben az alperes által meghozott jogerős végzés felülbírálatát, vagy jogerő hatásának feloldását kérték volna. Azonban ennek hiányában is - keresetük tartalma alapján - megállapítható, hogy abban jelölték meg a jogellenes károkozó magatartást, hogy az alperes - a fizetéseképtelenség szabályainak téves alkalmazásával, és a bizonyításra vonatkozó előírások megsértésével - jogszabálysértően rendelte-e el a Kft. felszámolását, kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés hiányában ilyen tartalmú döntés meghozatalára nem kerülhetett volna sor. Álláspontjuk szerint az alperesi döntés (a felszámolás elrendelése) idézte elő kárukat, üzletrészeik elértéktelenedését. Egyetértett ezért az elsőfokú bíróság az alperes azon álláspontját, hogy a felperesek a bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti követelésük alapjául egy jogerős döntés rendelkezését jelölték meg. Ennek a jogvita eldöntése szempontjából azért tulajdonított jelentőséget, mert eltérő megítélés alá esik az, amikor a felperes a kártérítési követelését kizárólag a jogerős döntésre alapítja azon esetkörhöz képest, amikor a jogellenes magatartás alapja a bíróság olyan egyéb anyagi vagy eljárásjogi szabálysértése, ami nem az ügydöntő határozatban jelenik meg.

A Bszi. 2.§ (1) bekezdése értelmében a bíróságok - többek között - a vitássá tett, vagy megsértett jogról véglegesen döntenek, a 6.§ pedig rögzíti, hogy a bíróság határozata mindenkire kötelező. A Bszi. rendelkezései mellett a Pp. 229.§ (1) bekezdése értelmében a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek - ideértve azok jogutódait is - egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék (anyagi jogerő). A Bszi. és a Pp. felhívott rendelkezései alapján a jogerős ítélet tartalmi immunitása miatt nyilvánvalóan alaptalan az a kártérítési igény, amely a jogerős ítélet tartalmát jelöli meg a kereset alapjaként. Ez esetben a jogerős bírói ítélet tartalma alapján még a nyilvánvaló és kirívó jogalkalmazási és jogértelmezési hiba esetén sem állapítható meg a bíróságok kártérítési felelőssége, mert a kártérítési per bírósága nem bírálhat felül egy más ügyben hozott jogerős határozatot, és nem ítélt meg, hogy az téves vagy sem, amennyiben pedig téves, a tévedés kirívó jogalkalmazási és jogértelmezési hibának minősíthető-e (BH1993.32, BH2009.9, BH2003.65). A felhívott eseti döntések ugyan a jogerős ítéletre vonatkoztatva alakították ki álláspontjukat, azonban ez irányadó a nemperes eljárásban meghozott ügydöntő határozatra is. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a kifejtettek alapján az alperes kártérítési felelőssége - jogellenesség hiányában - nem állapítható meg, mert a kereset kizárólag a jogerős döntés tartalmán alapul. Ezért a kereset a kártérítési felelősség további elemeinek vizsgálata nélkül is elutasításra szorul.

Az elsőfokú bíróság rámutatott arra is, hogy a jelen kereset elutasításának alapjául szolgáló esetkörből el kell különíteni az azon tényállású ügyeket, amelyeknél a jogszabálysértő ügydöntő határozat jogszabálysértő voltát az adott eljárás keretei között állapította meg a bíróság. Ezen jogszabálysértésekkel összefüggésben keletkezhet olyan kár, amelynek megtérítését a károsult az ügydöntő határozat tartalmára való hivatkozással is kérheti, és a továbbiakban a kártérítési per bírósága a felróhatóság vizsgálata alapján dönt a kárigény megalapozottsága felől (BDT2017.3650, BDT2017.3696, BH2013.5.124). A bíróság jogerős ítéletére (ügydöntő határozatára) jellemző „tartalmi immunitást” nem érintve vizsgálhatja a kártérítési per bírósága a kártérítési felelősséget, mert „nincs akadálya azonban annak, hogy a kártérítési per bírósága - az előbbiektől érintése nélkül - vizsgálhassa az alapper bíróságának az esetleges károkozó magatartását vagy mulasztását, illetve az

ebből származó esetleges kártérítési felelőssége fennállását" (BH2013.243). A kártérítési felelősség általános előfeltételei közül a jogellenes magatartás és a felróható magatartás együtt értelmezése során kell vizsgálni, hogy a kártérítés alapjául szolgáló eljárásban sérültek-e az alkalmazott anyagi vagy eljárásjogi szabályok. Ha jogszabálysértés nem történt, a felróhatóság kizárt, abban az esetben viszont, ha jogértelmezési vagy jogalkalmazási tévedés megállapítható, annak súlyát a felróhatóság körében kell értékelni. **Egységes a bírósági gyakorlat** abban, hogy csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg a jogalkalmazó kárfelelősségét. Az ide tartozó esetköröket is kidolgozta a gyakorlat, mely szerint a tévedések súlyának értékelésére általában csak akkor kerül sor, amikor a jogalkalmazás során tényállást kell megállapítani, jogszabályokat kell értelmezni, és ezek egybevetésével kerül sor a döntés meghozatalára. Ha a figyelembe veendő jogszabály rendelkezése teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű, a ténymegállapítás és a döntés pedig nem mérlegelés eredménye, általában nem lehet szó a felróhatóság körén kívül eső tévedésről, hibáról (EBH.2001.526). A bírói gyakorlat szerint a felróhatóság körébe tartozik a súlyos megalapozatlanság, így a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, logikátlan értékelése, míg a bizonyítékok téves értékelése önmagában felróható magatartást nem valósít meg (BH2005.55.).

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a kereset akkor sem lenne megalapozott, ha - a jogerős döntés tartalmához fűződő kötöttsége ellenére - a fenti elvek alapján vizsgálja az alperesi döntés helyességét. Az alperes által elbírált felszámolási ügyben az adott tényállás mellett azt kellett vizsgálni, hogy a fizetéseképtelenség megállapításának a Cstv. 27.§ (2) bekezdés a) pontjában írt feltételei fennállnak-e, amelyek között az alkalmazandó jog egyértelmű rendelkezést tartalmaz arról, hogy a hitelezői fizetési felszólítás, és az adósi vitatás is kizárólag írásbeli nyilatkozat formájában tehető meg, a nem írásbeli formában megtett nyilatkozatok joghatás kiváltására alkalmatlanok. Azt kellett tehát megvizsgálni, hogy az adós, illetve a hitelező által megtett nyilatkozatok alakosságukat tekintve az írásbeli nyilatkozat feltételének megfeleltek-e. Az alkalmazandó jogszabályi feltételt vizsgálva mind az elsőfokú bíróság, mind pedig az alperes jogértelmezése szerint az írásbeliség feltételének az okiratba foglalt (Pp.190.§) nyilatkozat felel meg. Okiratnak, a hagyományos okirat fogalomnak megfelelő papír alapú vagy az elektronikus okirat minősül. Az e-mailben megvalósult felszólítás önmagában nem, csupán fokozott biztonságú elektronikus aláírással aláírt elektronikus dokumentum útján tett nyilatkozat esetén felel meg az írásba foglalás követelményének. (Ptké. 38.§ (2) és a 2001. évi XXXV. törvény 4.§ (1) bek.) Téves ezért a felperesek azon álláspontja, hogy az alperes téves jogértelmezéssel az egyszerű e-mailt írásban létrejött okiratnak tekintette volna. Ez a jogértelmezés megfelel az akkori - és a jelenlegi - bírói gyakorlatnak is.

Az alperes a jogkövetkezmény kiváltására alkalmas írásbeli okiratnak az e-mail kinyomtatott, és ezáltal papír alapúvá vált változatát tekintette, de nem magát az elektronikus formában létező e-mailt. A papír alapú változat a Pp. fogalomrendszerében nem kétségesen okiratnak minősül, ezáltal a Cstv. 27.§ (2) bekezdés a) pontja szerinti írásbeliség feltételeinek megfelel. Ettől különböző kérdés volt az okirat bizonyító erejének a megítélése. Az alperes a bizonyító erő kérdését is vizsgálva utalt a Pp. Kommentár jogértelmezésére, arra figyelemmel, hogy az e-mail kinyomtatott változata nem tartalmazta a hitelező képviselőjének az aláírását. Függetlenül attól, hogy az alperesi határozat milyen terjedelemben idézte a hivatkozott kommentár „Aláírás a magáníraton” alcímét, a kommentár irodalom értelmezése sem hagy kétséget afelől, hogy a bélyegzővel ellátott vagy géppel aláírt okirat nem tekinthető a Pp. 196.§ hatálya alá eső magánokiratnak, annak bizonyító erejét a Pp. 199.§-a szerint a bíróság szabadon mérlegeli. A jelen esetben is ez történt, a másodfokú végzés indokolása, utalva arra, hogy a kinyomtatott e-mailen szereplő névaláírást a hitelező ügyvezetője a sajátjának tekintette, ezért az aláírást tőle származónak kellett tekinteni. Nem minősíthető téves jogértelmezésnek, ha a bíróság az egyszerű magánokirat bizonyító erejét mérlegelés alapján megállapítja. Vizsgálnia kellett továbbá az alperesnek a hitelező fizetési felszólításának a hatályosulását, vagyis azt, hogy a felszólítás az adós képviselőjére jogosult személy részére

megtörtént-e. Ezzel összefüggésben az alperes határozata a bizonyítási eljárás adataival összhangban állapította meg, hogy az okiratot ..., a Kft. képviselőjeként 2011. február 1-én átvette. E megállapítás a becsatolt közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozaton alapult, s alperes azt is megállapította a rendelkezésre álló és pontosan megjelölt vállalkozási szerződések és meghatalmazás alapján, hogy az említett személy képviseleti joggal is rendelkezett. A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság megítélése szerint az alperes részéről a felperesek által hivatkozott körben nem történt téves jogértelmezés, illetve nem állapítható meg a bizonyítékok iratellenes mérlegelése sem. Az anyagi, illetve eljárási szabályok megsértésének hiányában nincs az alperes terhére róható jogellenesség sem.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával az alperes keresetük szerinti marasztalását kérték. Arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűtlenül értékelte, ezért tévesen utasította el a keresetüket. Tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy keresetük kizárólag a jogerős döntés tartalmán alapult. Kétségtelen, hogy keresetüket „az adós felszámolásának elrendelésével kapcsolatos határozattal összefüggésben terjesztették elő, a határozatban mérlegeléssel megállapított kirívó jogsértés miatt, ami nem jelenti azt, hogy a határozat tartalmát jelölték volna meg a keresetük alapjaként.” A kártérítésre vonatkozó jogviszony önálló vizsgálatát az alapügyben meghozott jogerős döntés nem befolyásolja, mert a jelen perben a bíróságnak önálló bizonyítási eljárás lefolytatását követően kell döntenie arról, hogy fennállnak-e a kártérítési felelősség törvényes feltételei. Álláspontjuk szerint a bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben azt a körülményt, hogy a jogalkalmazási hiba nyilvánvaló és kirívó-e a jogellenes magatartás felróhatóságának a kimentése körében értékelendő körülmény. A jelen perben ezért azt kell vizsgálni, hogy az „alapperben” eljáró alperesi bíróságnak a jelen per tárgyává tett „magatartásai”, kirívóan súlyosnak tekinthetők-e, azt pedig az alperesnek kell bizonyítania, hogy úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható. Ennek körében elsődlegesen a károkozással érintett alperes eljárására irányadó eljárásjogi szabályokra, továbbá a bírói magatartásra vonatkozó előírásokra kell figyelemmel lenni. Fenntartotta, hogy a konkrét esetben az alperes eljáró bíróságként megsértette a mérlegelési szempontokat az okirati bizonyítás körében, és e mérlegelési tevékenysége körében nyilvánvaló és kirívó jogalkalmazási hibát követett el. Álláspontja szerint a ... Kft. felszámolása során az alperes tévesen alkalmazta a jogszabályokat az elsőfokú eljárásban már kifejtettek szerint, és kárfelelősségét megalapozó aktusa az volt, hogy emiatt jogszabálysértő módon rendelte el az adós gazdálkodó szervezet felszámolását.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges mértékben lefolytatta, az így beszerzett bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően, okszerűen értékelve helyes tényállást állapított meg, és az abból levont jogkövetkeztetései is helytállóak. Az ítélet az elsőfokú bíróság érdemi döntésével, és annak indokolásával is egyetértett, azokat részletesen megismételni nem kívánja, azokra csupán hivatkozik.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az ítélet az alábbiak kiemelését tartja szükségesnek:

Az elsőfokú bíróság - figyelemmel a felperesi jogi képviselő fellebbezési tárgyaláson tett nyilatkozataira is - helytállóan állapította meg, hogy a felperesek a kártérítési követelésüket arra

alapították, hogy az alperes tévesen (jogsabálysértő módon) rendelte el a ... Kft. felszámolását, azaz valójában a jogerős döntést, annak rendelkezésének helytállóságát vitatták.

Az ítéletábra maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az egységes ítélkezési gyakorlat szerint a kártérítési per nem használható fel a jogellenesnek tartott ítélet (érdemi határozat) elleni jogorvoslat céljára. Az elsőfokú bíróság által helytállóan hivatkozott Bszi. 2.§ (1) bekezdése és 6.§-a értelmében a bíróságok a vitássá tett jogról véglegesen döntenek, és határozatuk mindenkire nézve kötelező. A törvény e rendelkezéseiből továbbá a Pp. 229.§ (1) bekezdéséből következik, hogy a bíróságok és más hatóságok bármely későbbi döntésüknél a jogerős ítéletet (ítélet hatályú határozatot) kötelesek figyelembe venni. Mindazokban az esetekben tehát, amikor a fél bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti követelése alapjául egy jogerős ítélet - álláspontja szerint téves - rendelkezését jelöli meg, a kártérítési per bírósága a sérelmesnek tartott határozatot nem bírálhatja felül, nem állapíthatja meg annak jogellenességét.

Helytállóan fejtette ki az elsőfokú bíróság a fentiekben túlmenően azt is, hogy egységes a bírói gyakorlat abban is, hogy csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési tévedés alapozza meg a jogalkalmazó kárfelelősségét. Az elsőfokú bíróság rendelkezésére álló bizonyítékok gondos, okszerű és alapos mérlegelésével állapította meg, hogy a konkrét esetben az alperes részéről - a felperesek által hivatkozott körben - nem történt téves jogértelmezés, és nem állapítható meg a bizonyítékok iratellenes mérlegelése sem. Ebből következően az alperes részéről jogellenes és felróható magatartás sem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság bizonyítékokat mérlegelő tevékenységét (Pp.206.§ (1) bekezdés) a felperesek alap nélkül támadták a fellebbezésükben, hiszen az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen kitért arra, hogy milyen bizonyítékok alapján állapította meg a tényállást, és mik voltak azok a körülmények, amiket a bizonyítékok e körbeni mérlegelésénél irányadónak vett, és a felperesi tényállításokat miért nem találta bizonyítottnak. A fellebbezésben felhozott körülményeket már az elsőfokú bíróság is a mérlegelési körébe vonta, és ezeket az egyéb bizonyítékokkal összevetve helyesen állapította meg, hogy az alperes jogalkalmazási, jogértelmezési tevékenysége körében nem történt téves jogértelmezés, vagy a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, logikátlan értékelése sem.

Mindezek hiányában az alperes részéről jogellenes és felróható magatartás sem állapítható meg. Ebből következően a kártérítési felelősségnek a Ptk. 339.§-a szerinti általános és a Ptk. 349.§ (1) bekezdésében foglalt együttes törvényi feltételei nem valósultak meg, így az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a keresetet.

A fellebbezésben előadottak tehát az érdemben helyes elsőfokú ítélet megváltoztatására nem adnak alapot, ezért az ítéletábra az elsőfokú ítéletet - annak helyes indokai alapján - a Pp. 254.§ (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban is peresztes felperesek a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján viselni kötelesek a másodfokú eljárásban felmerült saját perköltségüket. Az alperesnek a másodfokú eljárásban megtérítést igénylő igazolt költsége nem merült fel, ezért ebben a körben az ítéletábrának határoznia sem kellett. Kötelesek továbbá a felperesek a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése, az Itv. 59.§ (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján az államnak felhívásra megfizetni a tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illetéket - a Pp. 82.§ (2) bekezdése alapján - érdekeltségükkel arányosan.

G y ő r , 2018. május 2.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Bajnok István sk. előadó **Dr. Ferenczy Tamás sk.** bíró
bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: